

**СЭКП-нин Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,
Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң органы**

үг- | керек.

ФОТОЗУ С. ФЕОКТИСТОВУ

СЭКП ТН-ның бирги секретары зш Н. С. Хрущев Совет Зинеленде дыштанлы турар Германиянык коммунистг партизанын ТН-ыны бирги секретары зш Манс Рейман-биле октябрьнын 11-де ужурашкан.

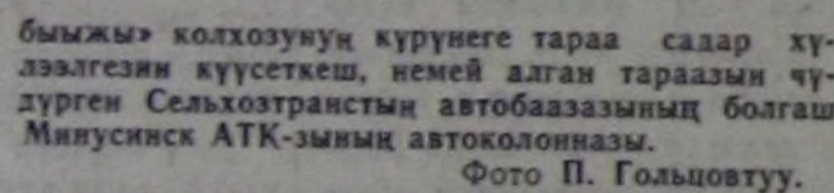
Н. С. Хрущев биле М. Рейманнык бесодалы найыраадын болгаш хүн дуалачык байдалга эртен.

Ужуражышынга СЭКП ТН-нын килдис эргелечининиң ораалачы зш В. П. Терешкин киришкен.

ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Дагказы Н. С. Хрушев октябрь 11-де сураглыг композитор И. Ф. Стравинскийниң кадайы-биле кады Кремльге хүлүз алган.

Н. С. Хрушев биле И. Ф. Стравинскийниң аразынга найыралдыг беседа болган.

Беседэга ССРЗ-ниң композиторлар Звиелиениң баштаар чериниң бирги секретары Т. Н. Хренников киришкен.

Б. ХОВЕЦМЕЙ.

белеткенир, малчынырга амыдыр
чууталганын таарычалыг бай
лын тургузар, курувте сүт болг
эйт садар хүзэлгелерин күүсд
кедэ ажыл-аргый чылын чедитки
алгн доозар дээш бүтү күженинши
лг нерин салып турар.

С. ЧАНАР,
СЭБН Улуг-Хем райкомунун
б.т.к.н. б.т.к.н. б.т.к.н.

ПАРТИЯ ЭГЕ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНЫН ОТЧЁТ-СОГЛУДАЛЫГ ХУРАЛДАРЫ

Чүү көзүлгенил

Чөөктө чаа Кызыл аэропортуна парторганизациянын отчёт-согудалыг хуралы болуп өткөн. Хуралдын чорутулгасынан, малайга коммунисттерин савалынан алган кыргыз, парторганизация секретары аш Красавцев отчёт илеткедди бетелеткенге харымсага чок болганын илерээ. Чүү дим, казан отчёт илеткедди талениндин партбюрога баш бурунгар көрүп турда, мында четтестер хай болган аңа чырытса чогуур чамлык чугула айтырылар сирейбей барганын партбюро-нуң кечигинери изертеткеш, оларын малайга кинерин савалдап, аш Красавцевка дааскан турбүжө, ук чөптүг савалынан ол тоомчага албай барганынан илеткел кургага болган тоза эвес болган. Оң ужурун планнинг онаалгаларын күүс-сидиринин хероонге авангардтыг рольду ойнаа мурнакчы кижилерин дугайы отчёт илеткеде калыбын ол илеткеде чүгө ийи-чагыс кижилерин болгаш нити коллективтик четтестерин чугаалаарына өйлөшпөй, харын авиаторлар коллективинин аки ажил-херектеринин дугайын хойну чугаалаар ужурут турган.

Ол парторганизациянын үчүндө шүптү 36 коммунисттер, оларнын иштинде партия кечигиниң 7 кандидаттар санаттымын турар. Коммунисттерин хай кезин бүдүрүлгө шынал-ла мурнакчы рольду ойнап, Тараң чүртүгө, совет улуска аксеткилик-биле бараан болуп келген. Авиаторларын бүгү коллективин коммунисттер күш-ажалдын коллективин кылдыр адыр эргени чедип адыр даш демисежип турар. Оң иштинде А. П. Богдановка удурткан бирги аскадырды болгаш партия кечигиниң ашес В. К. Красавцевка удурткан шимчөөшкүн башкаар эолгөч отрядындын бөдү, ол күндүлү атты чаалап ал шылаан. 30 чыгам хире авиаторлар коммунисттер күш-ажалдын шалыччымы деп асты чедип алган.

Бо чылдын он айларынын бүдүрүлгө планинг аэропорт тонна-километр талазы-биле 102 хуу, пассажирлер өсөөртүрү—109 хуу күсөткөш. Кызылдын мурнакчы бүдүрүлгөдө бирээниң савалын турар. Планнинг онаалгаларын чедипкинин күсөдиринге коллективтик чоргалары, депшилгеше орук айтыкчылары шиптирлиг рольду ойнаа. Ол кижилерин дугайын илеткеде демделгелерин барганы даш аш Красавцевти коммунисттерин шүтүмчүлөөн ынтанган чөптү-дээ.

Коммунисттер болгаш кечигиниң ашес-биле кижилеринге ажилын күштелдирип, бүдүрүлгө мурнакчыларынын дээр дуржулгазын кал-баа-биле илеткериңи, оларнын үлгери-биле нити коллективтик улам чаа чедипкинерже башкаарынын улуу, партбюро чүгө чүрүм

үрөөн ийи-чагыс коммунисттерин хуу херөөн көөрү-биле колдуунда кымылгарлатканын келгени калчар-даа таарышпас дээрзин коммунисттер айтып турган. Аэропортта парт-организациянын бюрозу, оң секретары аш Красавцев отчёттут тунин дургузунда коллективте професиял, комсомол болгаш өскө-дээ хай-нити организацияларын кончут эргетей удуртуп келгени хуралага болган илеткеден-дээ, тус-тус коммунисттерин савалдарындан-дээ база то-дагтай көзүлгенил.

Казан коллектив коммунисттер күш-ажалдын бедиң адын чедип адыр даш демисежип адеген турар үгө ажил хайнышыккын чөртүп турган, мычазла-дээ партбюро болгаш администрация чери ол шимчөөшкүн аки удуртпаанындан хамык чүгө чөртү чавырлып баткан дээрин коммунист аш Брюханов савалыга чугаалааш, моюн сонгаар аэропорттун ажилында чаа кижилер хулаап адырда, коллектив нити-биле коммунисттер күш-ажалдын коллективин кылдыр адыр даш демисежип турарын савалындар болза чогуур дээрин айтыкан.

Республиканын болгаш Кызылдын аммыралы-биле ажил-чорудулгазы түдүш хабалыг аэропорттун ажилында партиянын Кызыл хероо-кому доктаамал кичөөнгей салып, практиктиг дуза чедирерден туржук, харын-дээ хероошкын Көрү-түк самбыралында бедиң оң ажилын чырытпалын келгенин дугайын чамдык коммунисттер боттарынын савалыга демделгелерин.

Бүгү чүртүп чөр болганында хамык ужуз чүртүлүп бүтү-дө аэропорттарынын, амык үнениң ол болбазын самолёттары хондуруп, ужуларына таарыштыр кылып эгелөөн-биле холбоштур, Кызылга чаа аэропорттун түдүш уламчылар талазы-биле айтырыгы катал көдүрүп дугайын коммунисттер боттарынын савалында база чугаалааш.

Авиаторжу коммунисттерин отчёт-согудалыг хуралы Кызыл аэропорттунга хай-нитинин чененяла-ге чериң моюн сонгаар чогулчалык-биле организациялар дугайында савыг салырын хероор организацияларындан дилөөн.

Аэропортта парторганизациянын отчёт-согудалыг хуралы ажил-херекчи бу-биле бедиң денелге организацияларын хондуруп, ук хурал коллективтик ажил-амыралы-биле холбошкан чугула айтырыларын ханы, анализтик чугаалааш көргөс. Хуралага савал берген коммунисттер бүгүлү деңгич партиянын долдурган улам сывып каттышканын, оң иштиңи, даштыкы мерген угаанын политиказын улуз сеткил ханышкын-биле дегкин турарын илеретип турган.

В. ЛУТКОВ.

«Шынын» тускай корреспондентин.

Эки белеткел — хур кыштаглаашкын

Салчак Делгер-оолович Харым-оол — «Малчын» колхозтун амык хойжуу. Бу чымын ол төрүүр 270 хойдан 280 хураганын менди доруктуруп, нитизи-биле 300 ты-аа хойнуң бирээниңе онааштыр 1,8 кг дүктү кыргып алган. Ол мышкаш күсүк агарлаашкындан 28 кг агарым кыргыган.

Эш Харым-оол бо чайын хонучу семирткелгени аки өрттирген. Кышка үлгериң белеткелер сорулганын эки-дөш, беш тонна ситенин боду кескеш кыштагла чедирип ал, кыштаан бүрүн белеткээ.

Ол колхозта суралыг хойжу, коммунист Хертек Ух-...

Нажмыкович Хунан-Кара ам бо чыл-биле тос чыл хой ажилында ажиллап турар. Оң бо чылгы чедипкинери дымка коску: төрүүр 400 хонудан 428 хураганын камгалап ал, бир хойга онааштыр 2,1 кг дүктү кыргыган.

Кышка белеткелди өш Хунан-Кара база-ла шыңгыч чөртүк: 5 тонна ситен кезип адыр планинг тургаш 8 тоннамы Белде кыштаанда чедирип алган. Кыштагла калжарларын болуңуң күжү-биле бүрүн септес алган.

ЧУРУКТА: хойжулар С. Д. Харым-оол (оң талаа) болгаш Х. Х. Хунан-Кара.

Чуруктар О. НОМЧЫЛАКТЫ.

Амгы кол сорулгавыс

Тараң Коммунисттер партиясынын ХХХ съездининин болгаш оң Топ Комитетинин март Пленумунун төгүлүт шиптилерин амыларага боттадылар даш бистин калжы ажил-агыл артедистинин бүтү-дө ажил-ишчилери чүгүлүт ажиллап турар. Ажил-агылын нитизи-биле алган социалисттер хулааларын күсөдир талазы-биле бисте кескү башкаар кылдынганы өөрүтүт.

Колхозтун ажил-агылын кол утганышкын мал ажилын болгашы-биле малдан адыр продуктуларын көвүдөдиринге болгаш оларын күтөөнге савалычче улуз кичөөнгей салынганы. Ажил-агыл курувөгө эйт, сүт сазар талазы-биле чыда алган хулааларын хуусаа бетинге күсөткөн. Социалисттер хулааларын дүктүң чүгө 94 хуу күсөткенин септес.

Эт бодурун көвүдөдир талазы-биле колхозтун малчыларында хойжулар Доржу, Бичин, Думей-оол, Намы, Самыла олар өш ажил-даан. Оларын колданырындан саткан хойларын ортунак дигит дегини 47 кг. өшкүлөрүн — 35 кг болган.

Колхоз сүт савалынын бо чылдын эртен чылдарында боттарга дымка көвүдөткөн. Сүт савалынын көвүдөдир талазы-биле элөөн хой савыч-лаз бедиң көргүзүлгелерин чедип алган. Бистин артедисте шүптү сар-

амгы үгө колхозтун ажил-ишчилеринин муринуна тургустунуп келген улуз сорулга—мал кыштаглаашкын чедипкинерин эрттер даш бүтү күштү мөөнөөнго бо-лош турар. Кыштаглаашкыга белеткелге бистин малчылар өскө чедирге боттарга эрте савыг салып эгелөөн болгай. Ол талазы-биле ажиллап база чөртүтүлгелерин. Мал-ды чымыл, тозут кыштаглаашкын-биле 138 кыштагы бүрүн септес белеткөөш, малчыларын боттарынын күжү-биле 501 тонна ситенин белеткөөш. Кыштаглаашкыга белеткел ам-дээ үгүлүтүп турар.

С. ШЫДЫРАА,
колхоз даргазы.

Үлгериң көргүзүп турар

Колхоз бүдүрүлгесинде ажиллап турар коммунисттер артедистин бүтү ажил-ишчилеринге хуулуна үлгө-чөткөөн дөргүлүп, чүгүлүтү ажиллаар дээрин бистин Мөңгүн-Тайганын коммунистери өш билер. Келжэ ажил-агылын хуу бүрүн боттарлаашкыныга төлөпүгүлүп күш-иштин турар коммунисттер бисте эөөш эвес. Чикээ, Каргы-Бакында иот калжары С. Доржу хай дүк алып база хой семиртп талазы-биле бедиң көргүзүлгелерин болганындан аныла, 6,2 тонна ситенин боду кези белеткелге кыштаанда чедирип алган, хойжу Х. Хунан-Кара база-ла оң тулак чок көргүзүлгелерин болуп турар. Тоолалыгыда коммунист М. Келжэ удурткан сүт-бараан ферма-зында куш-ажыл өш организация-тылган. Ол ферманын коллективин сүт чылдаанынын чыл планын сентябрь 30-дө 102 хуу күсөдиртер аргылы болган.

Колхозтун сөзөңгүт ажилдарында бистин коммунисттер база-ла иш-кейлик кыпкан, келжэ мурнуку олуртууга чоруп келген, Мөгөн-Бүтөн колхоз төвүлөн ырак мал оларыннын бирөөн, мында нитизи-биле 47 колхозта колхозтун малы туруп турар. Мөгөн-Бүтөн-Бакында хойжу коммунист С. Себин болуңуң кол хулааң ажилында кымылкар ажиллап турарындан аныла, күсүк ситен белеткелгеге ишпейлгит кыпкан, ситен кезер болуп эвенону улурутуп алган, 33 тонна ситенин белеткөөш, Барыкта С. Оскен удуруткан хой ферманынын хойжуларын ситен белеткелгеге база багтай эвес түндөлдөргө болган.

Республиканын колхозтарында болгаш совхозтарында ышкан пар-ком болгаш колхоз баштаар чери сентябрьда Мугур хеминг чөөн-кавымында колданылар 10 хой-жудан тургустунган бир хойжу бригаданын тургустунган. Ол бригаданын удурутуп-биле коммунист Салчак Доржуң томулганы. Ук бригада 20 кижин составып кылдыр тургустунган болгаш оң төвүн Каргы-Ба-кында бо кижин тузул эгелөө деп көстөгөн.

Бистин малчыларымыс «Тюди» совхозтун хойжу бригаданынын бригаданы Мөңгүн-Тайганын болгаш Социалисттер Күш-ажалын Маалы-ры Оржак Лопсанчатын солун дашыштыр солуккан чагаларын та-ныкчы чөтүлүчүлөшкөн турар. Хойжуны адыр-адыр даш, бо хуниерин чугула айтырып болу-мал кыштаглаашкын чедипки-нерин эрттер даш коммунисттер үлгелерин ажиллаар.

Ю. КУРСКИЙ,
Чуруктары авторнуу.

МӨНГҮН-ТАЙГАНЫН АЖЫЛ-ИШЧИЛЕРИНДЕ

ОЮП ЭРТИП БОЛБАС ЧҮҮЛДЕР

Ыраккы Мөңгүн-Тайганын Му-гуд, Каргы хеминеринин ол-бо тала-ларын хулаалын тайга-сынар, да-лар бо күзүн мурнукудундан оран-чак эрте—сентябрың ортандан ырай мөңгүнелчек ак хай «бөрт-терин» кедипкен. Республикада элөөн улуз мал ажилыг ажил-агыл-ларын бирөөн—Бай-Тайга райо-нуң «Малчын» колхозунуң деви-скары мыда чаптып чөртүккан. Ук колхозта шүптү 42000 баш хой, өшкү, 2198 сарык, 715 чымыл мал санаттымын турар.

Ол бүтү малды хайгаарап, оң баш санын өсүрүп, продуктулуун бедиң даш демисежип турар мал-чылар колхозта улуз бүдүрүкчү күш.

Манва республиканын өскө чөрт-келген дымка эрте донат дүжөр болганда мал кыштаглаашкыныга эрте белеткелер эгелөө дээрин бил-дингир. Бойдустун ол баажылынга мөңгүн-тайгажылар чачыга берген. Чамдык кижилер сарык фермала-рында, тус-тус малчылар тургал-ларында чаа калжарлар тузул до-о-зуп, өскөлери чай-хос аразында эр-ти калжарларын чыдаганын, дора-зын төмөң, сыскаан, олун-көзүн белеткөөш, өскө болгон турарын көргөш, ажил хайныгып турарын дораан аскерип болур. Дуржулганы, калжар хойжулар кыштагынын бо хуниерде бүрүн белеткел алганын. Нитизинде Каргы унууга кыш-таар Х. Хунан-Кара, Д. Калдар, С. Харым-оол, И. Нама, И. Калчан-оол, Тоолалыгыда сүт-бараан ферма-зынын өргөлектин Ө. Очур даш оң даш өскөлөр хамааржы, Нитиз савычлар, калжарлар, хойжулар кышка шыңгыч белеткелди малдын чайгы семирткелгесинде эгелөөн.

Болхоз баштаар чери болган пар-тия комитети кышка белеткелдин кол сорулгазы кылдыр ситен белет-келгенин ажилычче бо чымын улуз кичөөнгей салган. Малчын бүдүрүл-гө, тус-тус фермаларын коллектив-теринге ситен белеткелдин онаал-галарын берип, хулааган. Хойжу бургуз 5—8 тонна чедип ситенин белеткөөш, кыштаага чедирип алы-рып алаа көргөн. Чамык хойжулар ол онаалгаларын харын-дээ ажил күсөткелгелерин болгаш кыштагла-рында чедирип алганын. Нитизи-биле колхоз сентябрь 30-дө чедип мөңгүн боттарга адырда, 501 тонна ситенин белеткел алган азы мал чөм-милгит белеткелди 83,5 хуу күсөт-көн. Ол мөдээ чөткө эвес, чамык хойжуларын белеткел алган ситенин орук-хонжылаа берге болганы-биле, өртөйтп мөдээлөөн-биле мыда кирбээ. Даг-даш-биле хулаалентен, калжар-бөрт чөрткелер ол хире ситен белеткел алыры дымка берге дээрин айтырга чедир. Колхозтун баштай тургустунган чымыл—1957 чылда 50 тонна ситенин улуз күшүлүдүр белеткел алганын айтырга, ам бо хуниерде ажил-агылын бурнугар баажымы ол кылдыр савал болуп.

Чедир кыш калдыг уруктардыг болуңуң баш улуз билер арга чок болгай. Малды менди кыш ажырып адыр даш бүтү күзүн салып, өш белеткелген кижилерге калдык-дээ соок кыш көргүчүтү эвес. Ону ба-рымжаалааш, колхоз баштаар чери хойну 112 колганга, өшкүнү чеди колганга, чылгынын үш колганга, сар-лыкты 12 колганга кыштаалы кыл-дыр хулааган.

«Малчын» колхозтун кыштаглааш-кына белеткелгелер чедипки-нерин демделгеш, бар четтестерин

мыттабайн, оюп каанып болбас. Мал калжарларын тузулунда эгелөө кижин кырыпкен, Оларын кыштан ажилынын шывары дымка кулу, чам-дык калжарларын доразы шаараш кылдыр чиге кыш-биле кытылаан, чамдыктын кончут тар болуп ту-рар. Ол эвенону кыштан калжар-дын колхозта тузул бригаданынын үчөгүн Салчак Шөмбүл кыштан дораан тынап, хулаап албай кел-ген. Иччаар багай кылынган ка-жааларын хойжулар боттары катал бузуп кылдыр ужурга таваржып ту-рар, Шөгетейле хойжу С. Доржуккай 270 хой калжарын турар. Оң кыш-таанда арай деп-дө 240 хой сынар хире тар калжарын туткан. Бо ху-ниерде байдал бергелер, үе сооп кел-генде ол малчын колхоз баштаар чөрткелге хондул чедип келген.

Малдын боданнарга үлгүлөш баш-та таарыштыр кылдыр чугула тур-ган, кажаа чедипкеш чөрткүтүн ай-тырымын шиптирлөөринге ол дегим болуп ужурут. Чикээ, С. Доржуккай чөрткүтүн У. Шөгүттүн кола-нында 250 хой бар, а кажаа оң дөш-тегем. Анаа Доржуккай хондун улуз берип болур арга бар. Колхоз-та нитизи-биле 150 кыштаган 10 ажил кыштаг бо хуниерге чедир бе-лен эвес, чаа кылдынын тывары дым-ка чөткөс.

Колхозта мал калжарлар чедип-пейн, анаа тулут ыкжи бергелер турда, Буталыг иччаар ыкжын ажиллап болу деп башкынын, эр-ти калжарлар ажиллап чок туруп турар.

База бир айтырыг—ситен белет-келди колхоз баштаар чери кошкок организациястан. Бо чымын Мөңгүн-Тайганын ош-ситени өш үгөн дээрин малчылар бадыткап турар. Даг алары, Каргы, Мугур хеминерин унуларындан, Чеди-Тей ышкан чөрткелер тус-тус малчыларга ситен кезер онаалгаар берип кааны-биле кыштаглаашкыны, бригадаларын, эвеноларын организациястан, нити контролду күштелдирген бола-да, ош хой ситен белеткел адыр арга турган. Ол хаман чок чамык малчыларын белеткел алган ситенин мынчага дээр колхоз баштаар чөрткелер берип хулаап алаа, онаалгаларын күсөткелгенин кышта дым-надынын бедиң ужурун билбейн турар.

Болхоз бо чылдын мал чөмилгит тарыкта планын күсөткөш. Нитизи-биле 550 гектарын тарымы тур-гаш, 333 гектар хире кал-сула та-раан, ош бедиң чөткө ажаал албаан болуп турар.

Тоолалыгыда культура баазазы тургустунган. Мыда чунар бажы, хаб бажылар чөр, мал эменелер, кымыл бузуңуң тус-тус башкыны-рын туттулаан хиреленде олар чөт-кө ажиллашкыныга турар.

Амгы үгө мыда чүгө чунар ба-жы биле малын ажиллап турар, а өскөлери аш туруп берген. Тоолалыгынын малчыларынын чуртта-га бажыларынын шалаалары ирип калганын, сонга, эжиктери чөк тур-да бо чайын кышка уткүштү сеп-телге чөртүлгелерин малчылар хо-мудал турары чөптү.

Мөңгүн-тайгажылар кышка белет-келди бо четтестерин дарып чал-лап хемчелерин өөренип көөр ужурут. Кышка бүтү тала-биле өш белеткелери — малды хуу кышта-галарынын маданылы ол.

О. НАМЧЫЛАК,
«Шынын» тускай корреспондентин.

Редакцияга чагаа

Шын эвес хуваалда

1961 чылдын чайынында «Сүт-Хал» совхозтан элөөн калж өргөдөр өг-бүдөл-биле калж Тадымын «Тилелге» колхозуна ажиллаары-биле кечип чедип келгенер. Оларын колхоз-ла тузууга ажиллап кир-геш, бо үнениң дургузуна дымка хой чурттаага бажыларын тузул дооскап, ажиллаага киргелер. Сүт-Халден келген тузулжар ам 16 квартиралыг ийи кыт чурттаа-га бажыларын тузул база-ла доосканар.

Мычазла-дээ олар боттарынын күш-ажалын карак-кымы чөртүп көргүзүп, хай бажыларын тузул турга-дээ, оларын чурттаар бажы-биле хандыларын «Тилелге» сов-хозтун дирекциясы, мыда ажилчын комитети, партия комитети шүтү-уттүп турар. Ол тузулжарын чам-дык бажы-биле хандырып чөрткүтүн ужурунда өскө чөрткөжө көжүрү ужурга таваржып турарлар.

Сүт-Халден көжүп келген, алды удулгаларыг Төлөш Дөңгүртен бодуң чыл дургузуна сүр иштинге 4 катал көжүп келген. Эш Дөңгүртен совхозка ажиллап киреш-де дирек-тор М. Алымов болгаш ажилчын комитетинин даргазы Х. Арачага бажы дугайында билдирешинин бажың. Мыда келжэ Советтин тала-

зындан тускай комиссия үнүрүгөш, Дөңгүртеннин амылрал-чурттаа-зы-биле таныкчы көргөш, ош боду-нун тузул тургал тузулдан бир өрөөдөй айтып берген. Ош тузул доостурга Дөңгүртен ол бажыче көжүп кирип келгери, совхоз ди-ректору Алымов болуңуң танышты-ры улаустарын ош чурттап олтурган бажычыче көжүрүп кириппен. Дөңгүртен совхоз директортуга чөдө берген, «ол бажыны мензэ берген болгай, мөң өг-бүлөм кырычче ол уласту чүгө көжүрүп кириптер-нер ол?» деп айтырган. «Мында тузулган бажыларын бажы кыш-дээ билбес, чүгө чангыс мен билер, мөң өргөдө бажылар-дыр» деп Алымов ошү дөргөткө каан.

Чурттага бажыларын чөдө ху-лааларын талазы-биле бо үгүндө факт ышкан четтестер «Тилелге» совхозта угулчу болуп турары дым-ка-ла хондулгач. Мынчага таныш-кыруш тырттар, кижилерин эрге-ду-жаалын барымжаалаар чөрткүтү ү-гулчу болуп турар. Хай ажи-таа-дүт, үр-үгө бажы адырын манал турар кижилерин амылрал-чурттаа-зын өөренип көрүп турар, оларга бажынын бээрин чүрүчүтсө чөгүтү.

Т. ЭРЕНЗЕН.

Ажыл-иштин кижилери

Бозунга алган социалисттер күсөдир талазы-биле Улуз-Хем районун Жаанов атты көзө ажил-агыл артедист болуңуң экономика талазы-биле шымык ажил-агылгала бедиң үлгөү болуп турар.

Ол ажил-агылда ажил-иш-биле таныкчылыг ош төп шымыккан өгөлөп болуп. Шанга тараа аргы-лап ажиллаар ажиллаар чоруп турган.

— Бо тараа дээрге үрениңе ур-лунар тараа-дыр. Тараа сазар ху-лаалгенин шыга-ла ажил күсөдирин бис. Дөө чыккан мал чөмилгит болгаш хергелелдин фон-дузунга тараа-дыр-дөп, партия организациязынын секретары Ва-силь Эркеевич Багуу тайыл-бырлай-дыр.

Даартагы хуу... Оң дугайын бүгү колхозчулар савыг салып турар. Оң ужурунда намы-ханы 60 ажил, дөгү берген кыргынар Кышка тулуш биле Оң Дөңгүр-бай оларын шыда кызымаккай ажиллап, тараажынын арым-нүү-рун үнелер турары ол.

Уе болгаш кижилер... Бөдүүн совет ажил-ишчи бо хуниерде кайгамчык чаартымын турарын

моон көрүп болур. Бо күсүк ху-ниерде Ийн-Талаа кыргың-дээ, ча-лың-дээ кижин Тараң колхозуңуң ажил-хероонге төлөпүгүлүп улузун бараалаашып турар. Эзэан клас-тарын өөреничилер, өг-бүленин хероонге элериң даш, бүгү-дө кижилер калжы агыма чыгырт-кан: шыда тараа аргылашкан, картофель калжы ажаашкан, ко-лохотун тузулларын болгаш шко-ланын интерналын тузушкан, хо-дөлөп-дө турар.

Ээр-дагыр, калжар оруктап чо-руп ораага даг электеринде улуз эвес участоктарга тараа тарып каан. «СК—3» мында эшпик чоруп турар. Оң бужикерине кымыл-ымпыл халып чорору.

— Бо машинамы Василий Се-дийбеневич Кечил-оол башкаарып турар. Бистин ажил-агылын мур-накчы кижин—дөп, Василий Эр-кеевич таныштырган.

Василь Седийбеневич (№ 1 ЧУРУКТА) бүгү Талаа хоооңу механикаторларын бирөөн. Бо-дуңуң маалдыг күш-ажалын даш Совет казактын дашы ша-налы—Ленин орден-биле «Өш» совхозка ажиллап тургаш ша-наткан. Бо чымын ол тараа ажаал алышыккын өш баштай кир-

гениерин бирээни болган болгаш механикаторларын бир эвенонун удурутуп турар. Эш Кечил-оол эки механикатор болурундан аныла, өөрүңе элгит, эзэлес, бодуңуң арга-дуржулганын оларга күсөдир-биле дамчылар, дулаалар, ол бо-ду бо сезонга 350 гектар тарааын ажаал алган. Күсүк ажилдарын баштайгы хуниеринде эгелөөш комбайнерлер аразында калжар социалисттер чарыштың тил-лекчиз болуп келген болгаш беш хонуктарың түндөлдөргөш шил-чир ымпыл-ды салбайн акша шаңгалым ал келген.

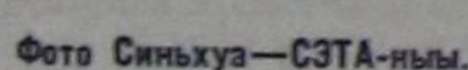
Эш Кечил-оолуң дунмазы Ми-хана Седийбеневич Малбын-оол база-ла эрестиг комбайнерлерин бирөөн (№ 2 ЧУРУКТА). Ол амылдан база-ла

„...Моол улуска чугаалап
бээр бис“

Казахстанның аймақтың қоннары
мәдениетіне қызығып, құрметтеп қарауын
дамытуға ұмтылып тұрған. Алайда Қазақ
ССР-нің Министрлер Кеңесіндегі
қызметіне М. Бейсебаев-биле, рес-
публиканың Дәулет Сейітқали Президенті
кеңесшісі, секретарі, совет-мол
байлардың Ниятиетінің қазақ
саясатының дамуына Бағдатбаев-
биле, құрметтеп министр А. Г. Га-
лимов-биле ұмтылып.

— Коммунистиг тургузуушкунга Совет улус кайы хире сузугт аажок тургуз чедишкениннир чедип алгачкыны бис Совет Эмгектинге чоруг турган хунерияныс кордугус. Биске ажыктыг хей чуудалар бис билген алган болшом ол буттугун дугайын терезон тургузуска чана бергеш, моол улуска чугаалп бээр бис— деп телексерниц баштыны Б. Бода медгелен.

(ОРУК ДЕМДЕГЛЭЛДЕРИ)

бимак керекселерин, албан баж
терия, таселар аппаратары,
риктичлер керекселери, сайтыл
уадыналары, тодаргайларга бу
цянация хорөгизга деп саватны
бугу-ле чүевия алгаш барган. Г
неяныч шериглерини чамдык кез
териниң боо-чөспөз, идик-те
база былаан алгаш барган. Соор
ап шыдаткычы керекселерни
тедикчн турган.» Ынчалза-
даштыкы монополистер чызык
нар. Ганей улус Совет Эмил
богаш социализмг эске-даа чу
тур чыкпаш ындыг өнүктүр
раа-на тып алган.

Совет Эмилеги Гвинея респуб
ликаг экономикаг болгаш техни
каг дуулазкычы көрүзүп тур
ССР-ни дуулазмчыз-биле Ко
кори хорайда «Революцияның ун
уулазкыластанцияны, 500 орун
эмилетге, чөри, тонна иш
содуулаг чөри, тууруп, 25
диптежик институт, 25
о-дугутт стадиону, 120 орунлу
ачлар бажмыкы, ыпш заводун,
гы-ндик кылыр комбинатны, кон
ва кылыр заводу, чүе шыгж
складтары болгаш өскерия-
дуруп турар. Совет Эмилеги

дик чадаларымыз, изиг черинд бе-
ныштарымыз бөдкө өзгө дагдары-
гөш чорутар. Мылгаз баймынар-
бичи көзө суурлар болса тазары-
кылар. Кажалар иштилде бол-
күдүмчүлара мөөнөштөк ажы-
оюмдар тургулар.

Изиг серия шыргай аргамыз
кыдым бөл көрдүзү: 30—40 м
узуу мыштарың, бөдкө балдарың,
ош-сиген ууштуу, шусту алың-
рижине шаартары орааткан тур-
Аргамыз иштине түз чириме бар-
ла кирбес. Чымчак чимисте кал-
кышты база көрдүзү, чимисте кал-
кылде борбак чеми бар, ош кал-
деп шай кылар. Алдын болгаш
мээ-биле черелештиргү Галаңың
байлаа—какаа боор болур түө-
дө.

Гана хамаарышпас эргиче чы-
алга-ла бөс чөл булгаз, мычылзаш
чүрт ош үеин иштинде болдуңуз
номикти жогулдуңиз улуз
диншикнерляз болган. Совет Эни-
ли болаш социалист! латерь
өсө-дөз чурттары Ганага ижи-кы-
чок улуз дуаладыкчын көрүзүң-
рар. Чүрүңүз индустриализация-
ның, аяналым аяның болу-
тала-биле жогулдуңиз, аяның
атгытым планларын, политика-
чорудуң турар. Социалист эде
гүзүшкүңүз чорукчан. Гана, аяның

Ол чүдөк-бужар керектендиги да
гайым дыйкан каша, сойгойлык ха
нинтис. Күчүктүкү сойгалан ха
реткек. Пшарыга болган, ха
нипти буудуу-малчылык кирчиш
ажак суу, корудуу-ажаа. Хлеб
көтүтүк чүдөк-бужар арык ха
тынген. Ол кошулу-хоренгиз ха
ажалчык эвес арга-бизе тыптын
алган. Ийик фабрикажыга ажалда
чорук анда чүгө жакыртымын ха
болуп турган. Хлебникоо үш кат
шынтытпир чораян. Ада-чүртүт Ум
дайымынчык үзүндө ошү шериг
буналы кадым-дошкуну-бизе шын
кен. Ошү соинда дээрбелзүтү

айларга база үлөттүр төптеринге
румын-совет байырдын айныны
ажытыгына-биле холбоштыр бол-
гулаан хурдаларга кыткан. Чуртта
айла-чотуге кылып чоруп турар совет-
румын байырдын Интигалияны
төзөлери Пюентите, Телянеде
тербө ажалдан кылар заводка,
Брашов областын Хэрман суурунда
коллективтиг кедээ ажил-айгыга чо-
рбан, а Брашовта румын-совет на-
йралдын бажыдынга хоорайнын
ажыгы чотпары-биле найыралчы
туурачылыккыны кытпаран.

Көрейдин Күш-ажыл партиясынын барын болгаш аар демиселдин чорутулгасында бодунун хуруленинде 300 муң ажыл кижин саяаттыгы уурап чаныгы ай эитиг дайынчы отанды кылдыр өскөн деп солун бизжон.

«Нодон Сянпунунун» мезгелеп ту-

ары: Бистин партия Көрейге социалист революцияны херэон моон онгаар улам бурунгаарладыр болгаш социалист лагеринь база дегерийн коммунистг шимчээшкиниинг чагыс эвин болгаш сырый аттыжылышкынин быжыглаларын а бүгү күженишкениерин салыо.

ЧОК КЫЛЫР

Ол болууда чүгүмүн мындай сөс-
өр-бике доосам: бисти аткар тыр-
мын туур кутерин бистер бургу
маан тур бис. Бистер экономикти
өргөтсө, ашк, аарыларга утур
миселдин туур бис. Бистер шл-

Нитерин кылан бис—бистер бүтү адегееге дешпите дэши, бүтү улус-арнынзас-кежиин багыш салгып-кыткыт каттыштырылганы дэш тур-кур бис. Табылд дээресиин!

Нитерин тээлектекин Пома Ка-ча чегетеленишкенин адеге бүтү-тер чоруктуу өзүн турары бүтүү-төлкөн. Аягыла патриоттарнын шим-төлкенин казым-дошкун багым ту-лары дэш Португалиянын тээзан а-чыгыш шүтүмүдөө. Мурну Роз-зиянын удууызга бэудүр хостала-гы тыпсымине а кыгыттыла.

ял, туян тургаш, Кованярге, биста
уругду чыгарыш «Бон жур, каста
рад», «Здравствуйте, товарищи!»
деп сөстери чытаалаа турдулар.
Олар бистин холдарымысты тауу
ендилешике, самосетуу дугайы
сөстөрүгү дугайы Москва ду
гайын айкырап дуулар.

Аэропортка ёзу барылаалана хүн
дугдаил дооскан, «Газинке» олу
рутуусов, ону Кованярге углаза
чазагыл оруктан 12–15 километ
черге чоруур апардыныш. Орукту
о-бо талаларында малгат бажын
нан, саява дэвирисерилт ыгыш о
гелер, уурмек бугуругле черлери к
стун тургулаш «Москвич», «Волга»
«Маз» деп совет машиналар биске
оукшуту шуужун эртип-не тураро.
Оукшутуш талыктыктин клематика
болгаш багача оукшутуш кыла
тарышылаа деп биске оларым д
гайын чытаалаш турду, Кованяргин
тактин молчазынан дитыкча кал

...аг-ага машиналардан «мөксикчи» деген артык ден сазлам турурлар. Чыгас соксакан, дүниен келген... Чаалдан эртекте, Ковакриния тоң ку-думузузга киреп келдиас, оң ку-думуку бүгү хоайрым таварты чазаса, чачырга товуга кездер чорукташ, президент ордузунга чазо үскен бол-ду. Мияшалай дүпкөн, танызакан-занышкан азымдылы хай-лаагаар, базым олуп бө. Чыгасокан-зала-ла чок элдери, алик-хел-лар-сар-сар аймак-айы барзанырм садыг-лаа, астынчакы садыгмылар ара-мы-быле эрткин. Садыг тургузар-жыжынжар чок садыгмылар чуртка-кылган шокар пөстери, дызигин-банынаныр, тооруку садыглар, кы-лаштажык чоргулар. Базыкларынмы барыыла столдар кырында дара-мыр машиналарда түс дарадым-туур, шуугай-быле хуаде чаглак-талган баш чулур кижилер баш-таары-ды тур-... Напонал деп-теги кышкык кышкык шөвөр-гөр-лаа, чарап-лаа кесте...

ГВИНЕЙ УЛУС КЕЛИР УЕЗИНЧЕ
БУЗУРДЕДИГ БАЗЫЛ ОЛУРА

1958 чылда Гвинея бузуу болжол-тонг, хамалаштык топталаткан.

турган, унда чагаагжымыз турган чурттап бажымналар Чусканын негр кичияр турта аскерлерине байла сыр еске, дие загыз кылт нуд-мун жинчигаштар бо-боттарыга туура тур шойлу берилген туур. Чаг кудумчуларда боттарынан ажыл кылтан кижилер долу. Чус-чүс бота саздыгжылар таапты, язм-бу чирти-чымс, жыл-агыл барзанын садылган чооруу.

Чуртуу кезип чорашк көргөн чуу лераас кижээ черте тутундуруб. Асфалтилан кыжал эки оруктар б

АЙЫРАЛ»: «Гехльберри
журалдары» 10, 12, 4, «Д

АА-ХЕМ»: «Дүнеси и
1.15 шактарда, «Кара ч
5.15, 7.15, 9.15 шактарда.
НИСЕЙ»: «Барабаның
5.30, «Нозель Фортюна»
шактарда.
ОСТОК»: «Анаа-ла төөгү.
9.15, «Гитаралы уруг»
шактарда»

- куннарны тайыбмрлавышсан мѣст
лѣп бижон: «Немешини Араб Рес

МЕН-нің дыналыш турары-би
алырга, ол агентиледиян Савал
корреспондентинге чугалзат
чуудунге Йемен республикаын
премьер-министринин оралакчы
Эль-Бейдани мынча деп медделгн
«Йемен биле Адениян девискээр
нин аразында тургустунун келг
шынгын байдалга англи чазыт
кичээлгей Йеменний ресулун

Ток адаанда
базын

Аныяк ажылчын Иван Суслов т
вертен чок апарган. Оорлап алг
түүлдерининг өчүзү Хлебниковтун б
дуңуң озолаач бажыңыңдын херин
де шөйгөн демирниге тудуштур
канын ток ону өлүр сопкан.

Бир аоскресење кежээинде аны
ажылчын өөрү-биле хоорай парым-
дан бажыңчың чыпкы кел чорээ.
Сеткили серек, чугаа-сооттуг, ою-
баштак, каткы-хөгдүг кел чорая-
нар... Пролетар кудумчузуңга ке-
генде херим иштинде турган чими-
тиг аялдоа аныак кижилерниң к-
чээгейин хаара туду берген.

— Ой, калдыг кончуг хой чоо
Чацгысты үзе тыртып алзымысса,
ти кайын ялалар бээр боор—де
осолдарың бирээзи саналдаан. О
Иван Суслон херимге чедип келг
Херимде шөйүп каан сузурундак д
мирге холдар-биле дээнихеп, зны
оол черге елүг кээп дүшкөн. Усту
мэа ялтоко кижя тыны өртөкт
болган.

Ол чүдөк-бужар черектенниң д
гайын дыңаң каш, хоорайның де
ниитизи өлүркүнү сойгалап ал
реткен. Пошкар-Олага болган, х
ниити бузуудалыкчызы киришк
ажык суд чорудулгазынга Хлебн
ковтук чүдөк-бужар арны илере
тиген. Ол коштул-хорөгүзгизин күн
аңгылаша өтөс, аңа буга, аңага

алган. Ийлек фабрикасында ажыдаа
чорук аңаа чүгүлө чажыртынышыш
болуп турган. Хлебников уш кат
шинтиирп чораян. Ада-чурттуу Кат
дайнының үзүндө ону шериг тур
буналы кадыг-дошкуну-биле шит
кен. Оод соода дээрбездешк
кылганы дээрш улус суду шитке

Хлебников болза социал тализ биле айымдыг идегет дээрзин, М.И. АССР-ниң Дээди суду тодара кан болгаш дээди хемчег-биле бо лап өлүрөр деп шийткен.

Шийткелди коорайның хөй-нийтэи изиг чүүлдүгүнүшкүнү-биле укаа,

ужар чүүл баазасындан салып ү
дүргөн деп долчузу. биле дыңнатка
ЮПИ агентилелдин корреспонде
тазиниң ужар чүүл баазасы Ванде
бергтер дамчыдып турары биле алы

риг-агаар куштери спутникти орбитаже салып үндүрери чедип алдыган 6е дээрзинь дыңиатпас ужура болуп турар.

1. Күн болуу, ызыңыра болуу, ызыңыра болуу

Редиктор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

2142 чалаг-тергелер, 6608 фото-
аппараттар болгаш өске-даа дыка
хөй үнелиг эт чүүлдер база акша

1962 чылдың аяша-бараан лотереясының (дөрткү үндүрүлгезиниң) билеттерин 1962 чылдың ноябрь 17-ге чедир ажалга кассаларындан, магазиннерден, кино-

театрлардан, театрлардан, клуб-
тардан, харызааның бүдүрүлгө-
лөрүндө, «Союзпечать» киос-
килеринде, авиалорттун болгаш
вокзалдарын, парктарын бол-
гаш стадиондарын кассалары.

Лотерея билеттерин садып алыңар!
Ойнаашкындардын тиражыга кыргыңар!

АЖААЛГА КАССАЛАРЫНЫҢ
ЭРГЕЛЕЛИ.

Чагыт № 2448.   Культура министрствозунун типографиясы